

สารบัญ

เรื่อง

คำนำ

คำชี้แจง

นิทานพื้นบ้านล้านนา (เจ็ยก่อม) : สารบัญจำแนกตามประเภทเรื่อง

๑. นิทานเชิงพรรณนา

๑.๑ เกี่ยวกับคนในครอบครัวและเครือญาติ

ตัวกับเมีย : นาฬิกา ๓, เป่าขลุ่ย ๔, ยาวีเศษ ๕, คนไปชื้อยากกินกล้วย ๖, แก้วน้ำ ๑๗, ตัวเมียผัดกัน ๑๘, ซาวาไป ๒๑, นานาคิบเมียลง ๓๘, ตัวแก้วเมียแพง ๘๕, สองตัวเมียผัดกัน ๙๕, คนเต่าไปนอนวัด ๑๐๕, เมียเยะกินบับปากตัว ๑๔๔

พ่อ แม่ ลูก : การปีดนม ๒๒, เรื่องเศร้าของการปีดนม ๒๒, ครอบครัวหนูหนวก ๒๗, เหล้นกับลูกในสระ ๒๗, ตัวเอ็งใส่ลูก ๓๗, ไปค้ำมาปุดสายทอง ๔๒, พรานป่าใหม่ ๗๓, ปากบ่ช่างปากอู้ช่างอู้ ๗๕, ให้ทุกซ์แก่ท่านทุกซ์นั้นถึงตัว ๑๐๕, อ้ายแก่นครก ๑๐๖

พ่อกับลูก : พ่อฟังคำลูก ๒, ความซึ่คร้าน ๗, งามยังเค็น ๒๖, จี๊ลบจอมปลวกทำไมจึงเหม็น ๒๕, พ่อบ่ฮื้อลูกเอาหัว ๕๐, ลูกสาวจะเอาหัว ๕๘, นกฮื้อฮื้อ ๕๕, พ่อสอนลูก ๖๓, พ่อกับลูกนอนห้างไฮ่ด้วยกัน ๘๗, อ้ายโหง ๑๐๗,

แม่กับลูก : ช้างกินหญ้าได้จะใด ๒๕

ปู่กับหลาน : ปู่กับหลาน ๗๘

แม่ตัวกับลูกสะไภ้ : คู้นหมากะว่าขาหลัว ๑๒

แม่ยายกับลูกเขย : ไปเก็บฝ้ายดวยแม่เมีย ๓๔

พ่อตากับลูกเขย : ขึ้นครั้งพ่อแม่ตด ๔๗, พ่อเมียบกับลูกชาย ๖๔, พ่อเมียบกับลูกชาย ๖๔, พ่อเมียบกับลูกชาย ๑๓๓,

พี่เขยกับน้องเมีย : พี่เขยบอกร้องเมียเรื่องเป็นเอาหัว ๔๘, พี่เขยตีตื้นเหนียว ๔๕

๑.๒ เกี่ยวกับคนวัด

ผู้เจ้ากับชะโยม : หีลับปะหลี่ ๘, ผู้เจ้าเขียนธรรมมะคอก ๒๘,
ไปนอนตวยสาว ๔๓, อินทะ ปัญโญ ๘๓

ผู้เจ้ากับพระหน้อย : พระหน้อยนอนข่มห้า้งนา ๒๘, เณรหน้อยท่องอาจะโต ๔๔,
ตุ้สองตนไคร่ลิก ๕๐, ตุ้เจ้าทายเมื่อ ๘๘, พระหน้อย
กับตุ้เจ้า ๑๐๐, พระหน้อยกับตุ้เจ้า ๑๐๓, กระจาควยลอก
๑๔๕,

ผู้เจ้ากับชาวบ้าน : ตุ้ตีตลงวงศรัทธา ๓๒, ตุ้เยยะหิม้า ๓๓, เอาตุ้มานอน
ตวยเมีย ๓๘, โทษตุ้เจ้า ๕๑, ป่าตาศีคิบ ๘๔,
ตุ้เจ้าอมเหมียง ๘๖, แจกไปนิมนต์ตุ้เจ้า ๑๑๒, แจกทาน
ขันเข้า ๑๑๓, ตุ้เจ้าเข้าใจผิด ๑๒๐, แปะขันส้ม ๑๒๘

ผู้เจ้ากับแม่ออก : อู้กันเรื่องน้ำท่วม ๔, แผลเก่า ๒๓, เท็ด เท็ด ๒๕,
ตุ้เจ้าใช้พระหน้อยไปฝนมิดเหลา ๔๑, ตุ้เจ้ากับแม่ออก ๕๕,
(๒ เรื่อง), อี้ง่าว ๕๖, ไชนกจีแจ็บ ๘๘, ตุ้เจ้ากับแม่ออก ๑๐๒,
แม่ออกกับตุ้เจ้า ๑๐๕, ตุ้เจ้ากับแม่ออก ๑๑๔, ตุ้เจ้ากับแม่ออก
๑๒๐, ตุ้เจ้ากับแม่ออก ๑๓๕

หนาน : พี่หนานลูกนั่งให้พระบะเคยปะ ๓, หนานลิกใหม่ไปเก็บใบตอง ๓๘,
หนานบ่าเก่า ๘๗

๑.๓ เกี่ยวกับพฤติกรรมของคนทั่วไป

หนุ่มสาว : ดอกฟ้ากั้ง ๗, เจ้าบ่าวใจฮ้อน ๘, อู้สาวบะช่าง ๑๐, ต่างคนต่างระวัง ๑๕,
เสียดายจีเห็ด ๑๖, ห่าฮ้ายยังดำ ๒๓, บ่าวจกสาว ๖๑, ไปนอน
โตยสาว ๖๑, ผีหักขา ๗๑, หมอยแก่น ๗๗, บ่าวอู้สาวสมัยก่อน ๘๑,
ผีลง ๘๔, คนหัวหมอ ๑๑๑

คนทั่วไป : มันคับๆ ๑๘, ความแตกต่าง ๒๐, ลูกสาวได้ไปปลิวที่กาด ๓๐,
ไหว้พระเจ้าดั่ง ๓๑, ไปหลอนเมียหมอตอดแห ๓๖, นายพราน ๕๕,
ภานีบุคคด ๑๑๐, กบใหญ่ ๑๒๖, อ้นภู ๑๔๓, คนสำหีควาย ๑๔๖

คนต่างถิ่น, คนต่างเผ่า : แยกจอมจีชี ๘, ศัพท์ของคนใต้ ๑๓, ศัพท์ของคนใต้
เรื่องที่ ๒ ๑๔, ฝรั่งหัดอู้อยอง ๒๔, ฝรั่งเคยกิน ๒๔, เลี้ยวกินง่าว ๑๓๖

พ่อค้า : ของมันเคยปาก ๑, พ่อค้าหมี ๓๕, พ่อค้าไปซื้อปลา ๓๕,
พ่อค้าไปถามหาผู้จัดการกับพระหน้อย ๔๔, พ่อค้าจิวแฟนตาย ๔๕,
พ่อค้าลักผักกาดแกงกลางทาง ๔๖

คนตาบอด : คนตาบอดลักไก่ ๖๒, ไก่ตาบอด ๖๒

คนปากไม่ดี : คนทุกข้อยากกินข้าวเป็น ๔๖, คำปราศรัยของพ่อหลวง ๘๐,
พูดไม่เข้าหูคน ๑๓๒, พ่อค้าหมูหน้อย ๑๕๐

๑.๔ เรื่องเชิงพรรณนาเบ็ดเตล็ด

ไต่แก้ว ๕๓, เข้าใจผิด ๕๓, ผีสิง ๑๑๖, นรก ๑๓๐, ควายเผ่าตายขำนา ๑๓๓

๑.๕ เรื่องเชิงพรรณนาเกี่ยวกับสัตว์

นกเค้าทักตาแม่ ๘๗, นกปู้ตีจุกินปู ๘๗

๒. นิทานเชิงคติสอนใจ

บุญคุณ : พญาหมาจี่เรือน ๖๕, สองพี่น้อง ๖๖,

การตัดสินใจ : ควายผู้มีลูก ๑๒๗

การทำบุญ : เศรษฐีขี้ขี้ ๕๗, สองสหาย ๘๒, ทาน ๑๑๘, ทำไมต้องทานขันข้าว
ไปหาผู้ตาย ๑๓๘, อานิสงส์ของการทำบุญ ๑๔๐

การเอาอย่างคนอื่น : นางงู ๕๑

๓. นิทานเชิงประวัติ

ประวัติกินสลาก ๑๐๑, ตำนานเลขศูนย์ ๑๐๘, ปู่ละหึ่ง ๑๑๗, เชื้อตุ้เจ้า ๑๒๑,
อ้ายโง้มฟ้า ๑๒๕, อายุคนเฮา ๑๓๔, อีวอก ๑๔๒, หัวล้านดำกรู ๑๔๗

๔. นิทานเกี่ยวกับสัตว์

ใช้ไปบอกหื้อหมากินหญ้า หื้อควายกินเข้า ๓๗, ควายเขาว้อง ๓๗, ทำไมไม่กระด่ายจิ่ง
บ่กินน้ำ ๗๖, ไก่แจ้ ๘๕, เป็ดไข่แล้วบ่เลี้ยงลูก ๘๘, หม่าหอยมีบาปหนักเพราะ
เหตุใด ๘๘

